

Universitätsbibliothek Paderborn

**Joannis Ludovici Schönleben, Carnioli Labacensis, SS.
Theologiae Doctoris, Protonotarij Apostolici,
Archi-Diaconi Carnioliae Inferioris. Horae Subsecivae
Dominicales. Sive Discursus Sacri De Tempore ...**

Cum quadruplici Indice I. Discursuum. II. Locorum Sacrae Scripturae. III.
Rerum & Verborum. IV. Historiarum & Mythologiarum

Pars Hyemalis Et Verna Ab Adventu Ad Pentecosten. - Insertis aliquot
Allocutionibus Academicis

Schönleben, Johann Ludwig

Salisburgi, 1676

Discursus II. Dominica II. Adventus. Fasciæ Sepulchrales. Thema. Cæci
vident: surdi audiu[n]: mortui resurgunt. Math. 11.

[urn:nbn:de:hbz:466:1-47077](https://nbn-resolving.org/urn:nbn:de:hbz:466:1-47077)

geret : Ad Maurinium inquit Comitem festinanter
jussus sum properare cum litteris. Ad quæ S. Desi-
derius : *Sustine paulisper fili quousquè litteræ scribantur ,*
ego quoquè epistolam dirigere volo, nunc Jam ibis. Loque-
batur adhuc Desiderius , cum ille colorem mutare ,
rubere, palpitare, mixtum aqua poscere cœpit. Al-
latumquè illicò vinum respuens, guttam aquæ cla-
mare cœpit , & porrectâ aquâ bibens corruit ac ex-
spiravit, quia venerat *Hora.* Ex quâ occasione S.
Desiderius circumstantes monuit, ut omni horâ pa-
rati essent, quia quâ horâ non putamus evocandi su-
mus ad Dei tribunal. Igitur nos dum adhuc *Hora*
est. Evigilemus ad sonum Excitatorij, aperiamus
oculos, levemus capita , metuamus divinam iram :
verbo *surgamus, Hora est.*

DISCURSUS II.

Dominica II. Adventûs

Fasciæ Sepulchrales.

T H E M A.

Cæci vident, Surdi audiunt, Mortui
resurgunt. *Matth. 11.*

S Y N O P S I S.

I. Excitamus iterum à som-
nolentia peccatorum, ut præ-
paremus unigeniti Dei vias.

II. Somnus naturalis est liga-
mentum omnium sensuum :
Poëtis Noctis & Erebi filius ;
peccatoribus funis, restis, ca-
tena, fasciæ mortales.

III. Quibus omnes animæ facul-
tates ligantur, dum per con-
suetudinem peccata pecca-
tis accumulanti, ut difficili-
tè excitentur.

IV. Tres mortuos Christus exci-
tauit,

B 3

tavit priores verbo, tertium magno labore. Et miraculo, quia fuit quatridianus. Et in malis inveterati peccatoris typus.

V. Prodiit ille ligatus manus. Et pedes fasciis, quia etiam excitati a peccatorum somno, veteris consuetudinis signa circumferunt, ut facile iterum in somnum relabantur.

VI. Qualis ille Comensis civis, qui post seriam poenitentiam in illicitam priorum voluptatum delectationem consensit, et aeternum perijt.

VII. Ergo obstandum principiis, et mali habitus corrigendi per bonos, uti egit ex S. Bernardi consilio nobilis Francus.

VIII. Utinam hunc imitarentur multi alij consuetudinarii peccatores, qui saltem illud meminerint post illa vincula peccatorum. Et fascias sepulchrales restare impoenitentibus alia vincula, quibus ligati manus. Et pedes mittantur in tenebras exteriores.

Cæci vident, Surdi audiunt, Mortui resurgunt. *Matth. I I.*

I.

Adhuc somnolenti sumus; non sufficit nobis geminum Excitatorium, quod ante octiduum nos excitabat. Sollicita de nobis S. Mater Ecclesia iterum hodie in Missa nos jubet orare: *Excita quæsumus Domine corda nostra, ad præparandas unigeniti tui vias.* Nostis quid mundus agat, cum terræ Princeps urbem aliquam aut oppidum ingressurus speratur. Non est tunc somni tempus & otij, sed laboris & vigilantie complanantur viæ, amoventur lapidum temerè jacentium obstacula, explentur fossæ, reparantur pontes, expurgantur compita, ornantur domicilia, eriguntur triumphales arcus: student singuli, quàm decentissimo vestitu obviam venturo Principi procedere. Istud

Istud à nobis præsentī Adventūs tempore exigit Ecclesia, ut præparemus vnigenito DEI vias, ut purificatis mentibus ei servire mereamur, ut evigilemus, & surgamus à somno peccati. Eodem tendit monitum S. Augustini cum ait : *Quando aliquis homo potens, aut nobilis natalem suum, aut Filij sui celebrare desiderat, quanto studio ante plures dies, quidquid in domo suâ sordium invenerit, ordinat emundari, quidquid ineptum, aut incongruum proijci, quidquid utile & necessarium præcipit exhiberi. Domus etiam, si obscura fuerit, dealbatur, pavimenta scopis mundantur & diversis respersa floribus adornantur. Quidquid etiam ad lætitiā animi & corporis delicias pertinet, omni sollicitudine providetur. Ut quid ista omnia Fratres charissimi? nisi ut dies Natalitius cum gaudio celebretur hominis morituri? si ergo tanta præparas in Natalitio tuo, aut Filij tui, quanta & qualia præparare debes suscepturus Natalem DOMINI tui? si talia præparas morituro, qualia præparare debes æterno?* Hæc Augustinus : quæ cum vel maximè concernant peccatores expectantes non tantum Adventum Filij DEI in carne, sed etiam Adventum in Majestate & iudicio : agite excitemus iterum peccatores, & causam tam profundi somni, quantum in nobis est amoveamus, ut terso tandem sopore ab oculis, ad præparandas unigeniti DEI vias aptiores reddantur.

S. August.
serm. 1. de
temp.

II. Somnus naturalis ex Aristotelis placito, est ligamentum omnium sensuum externorum : cujus causam efficientem assignat vapores ascendentes è ventriculo ad caput, & replentes membranam, quæ circa cerebrum est ac venas, unde spiritus animales torpidi, & graves redduntur atque exinde sensus externi ligari dicuntur. Hinc est, quod cibi
qui

Arist. lib.
de somno
& vigil.

qui plus vaporum emittunt somniferi appellantur, & quo magis ijs aggravatur corpus, hoc gravior inde somnus consequitur. Poëtæ de somno somniant, quod sit ex Erebo & Nocte natus, & homines dormire faciat contactu Lethææ virgæ, quæ oblivionem omnium curarum & malorum inducit. Unde Silius canebat :

Sil. Ital.
lib. 10.

- - - oculisque quietem

Irrorat tangens lethæâ tempora virgâ.

Et Euripides in Oreste somnum alloquens vocat oblivionem malorum :

Eurip. in
Orest.

*Somme ô le vâmen dulce, & égritudinis
Medela dulcis, ut venis mî optabilis
oblivio malorum* - - -

Hæc prorsus est natura peccati frequentius admissi, quod hominem ligat & constringit, eumque in noxia quâdam securitate constituit, ac veluti lethæâ oblivionis virgulâ delinitum oblivisci facit malorum impendentium. *Est ligamentum omnium sensuum*, est ligamentum omnium facultatum, memoriæ, intellectûs, & voluntatis. Advertebat hoc sapiens qui dixit : *Iniquitates suæ capiunt impium, & funibus peccatorum suorum constringitur.* Non dicit fune aut funiculis, sed funibus, qui ex pluribus funiculis torquentur, & ex peccatis pluribus majorem impio laqueum parant : quod observans Hilarius : *Modo funis*, inquit, *ex plurimis minimis crescentis in multum, peccata tanquam longo fune tenduntur.* Et Beda eodem intellectu : *Qui funem facit torquendo semper & involvendo fila filis adauget : talis est fortitudo malorum operum.* Peccator ergo funibus peccatorum suorum constringitur, sive ut Irenæus legit, *restibus*, eò quod facinorosis proprium sit restibus finire vitam. Unde

Hilar. in
Psalm. 118.

Beda Pro-
em. c. 5.

Irenæus.
lib. 3. c. 10.

&

& Rabbi Sa'omon pro voce constringitur, reponit suspenditur, ut innuat peccatorem inveteratum quasi laqueo peccatorum perire. Cui favet Isidorus alludens ad suspendium Absolonis, verba sapientis ita reddit: *Impius crinibus peccatorum suorum suspenditur.* Amplius aliquid moralitatis suppeditant septuaginta Interpretes, qui pro *funibus* reponunt *catenis*, quia videlicet peccata longo exercitio firmata & indurata non solum ligant ut funes, sed æquè difficulter rumpuntur ut catenæ. Id de se ipso fatetur Augustinus cum ait: *Ex per-versâ voluntate facta est libido: cum servitur libidini, facta est consuetudo: Et dum consuetudini non resistitur, facta est necessitas* Ec. *suspirabam ligatus, non ferro alieno, sed meâ ferreâ voluntate.* Hæc tam diversa ligamenta conficit somnus peccati. Accedit Hilarius qui pro *funibus* reposuit vocem *fascijs*, vel quia peccator est instar infantis, qui nihil de futuro cogitat, vel quia mortuorum est ligari fascijs. Ecce ex funiculis funes. ex funibus restes, ex restibus catenæ, ex catenis fasciæ mortales, quin & post fascias vincula tenebrarum.

III. At unde obsecro rationalis homo tantam necessitatem incurrit? quomodo qui certo se cognoscit moriturum, & coram severi Iudicis tribunali sistendum, eousquè malitiæ progredi potest, ut ex peccandi consuetudine contrahat necessitatem, incurrat oblivionem futurorum? Audite quid pronuntiet Oseas Propheta: *Ligavit eum spiritus in alis suis*, quæ Hieronymus legit: *Ligavit eum spiritus Diaboli in alis suis.* Addit verò Lyranus: in intellectu per excœcationem, in affectu per executionem: hoc est in intellectu, & voluntate, quæ sunt geminæ alæ, quibus animus ad DEUM potest provolare, ut nec

C

intel-

Rabbi Sa-
lom.
Isid. de of-
fic. Eccl.
lib. 2. c. 16.
2. Reg. c. 18

S. Aug. lib.
6. confess.
c. 5.

S. Hilary.
cit. sup.

Ose. 4.
Hieron. in
Ose. Ly-
ran. ibid.

intelligat bonum, nec velit. Quid mirum, postquam intellectum & voluntatem possidet malus spiritus, si etiam memoriam obfuscet, & lethæâ quadam virgulâ inducat animæ impendentium malorum oblivionem. Atquæ ita qui peccatis longo exercitio assuevit, toto impetu in illa fertur, quia intellectus ligatus est, ut malitiam non cognoscat, voluntas de se cæca faciliè obsequitur, cum ei nullum lumen præfert intellectus; memoria etiam labitur, ut non meminerit, quia peccatum generat mortem.

S. Aug. En-
chirid. c. 82

S. Greg. lib.
4. moral.

Audite super hoc Augustinum: *Peccata inquit, quamvis magna & horrenda, cum in consuetudinem venerint, aut parva esse aut nulla creduntur.* Cui consonat Divus Gregorius. *Cum culpa in usum venerit, ei jam animus, etiam si appetat, debilius resistit; quasi tot vicibus prave frequentationis adstringitur, quasi tot vinculis ad mortem ligatur.* Hinc profectò magnum censeretur debet miraculum, si homo per vitiosam consuetudinem peccatis immersus, è lethargo imaginariæ securitatis excitetur.

IV. Christus benedictus tres mortuos suscitasse legitur; filiam Archisynagogi; filium deinde unicum matris suæ, & Lazarum quatrduanum. Nullo penè labore stetit priorum duorum excitatio, pauca verbula suffecerunt: *Puella tibi dico surge. Adolescens tibi dico surge.* Ad Lazarum ubi ventum est; non suffecerunt verba. *Hoc opus, hic labor;* ingens in eo ad vitam revocando difficultas. Enimverò ut sacer historicus refert .1. infremuit spiritu. 2. turbavit semetipsum. 3. lachrymatus est. 4. fremens in seipso venit ad monumentum. 5. elevatis fursum oculis dixit: *Pater gratias tibi ago, quoniam audivisti me.* 6. voce magnâ clamavit: *Lazare veni foras.* Tantæ
igi-

Marci. 5.

Luce. 7.

Ioan. 11.

igitur molis erat Lazarum excitare? Latet mysterium. Peccatoris inveterati personam sustinet Lazarus. Peccator semel aut iterum delinquens, sæpè unica bonâ inspiratione, unicâ voce Concionatoris, unico exemplo amici excitatur à somno, revocatur ad frugem: at verò per consuetudinis pravæ frequentatos actus inveteratus malorum dierum, qui pridem DEI leges è cordis sui tabula erasit, qui ambulare consuevit per latam & spatiosam viam, qui DEUM oblivioni tradidit, excitari non potest, nisi per grande miraculum divinæ miserationis, quæ justo DEI judicio quàm paucissimis obtingit. Hoc observans Author Glossæ ad hujus textûs Evangelici narrationem attexit: *Fremuit CHRISTUS, lachrymavit, clamavit, quia difficile surgit, quem moles malæ consuetudinis premit: sed tamen post magnam vocem surgit, quia per magnam DEI gratiam vivificatur, dum pœnitet.* Molem vocat pravam consuetudinem quasi quoddam onus superimpositum dormienti aut mortuo, ut difficilius expergefiat: quo sensu agebat Gregorius: *Sepulturæ aggere premitur, qui in perpetracione nequitie etiam usu consuetudinis pressus gravatur.*

Glossa in
cit. cap.
Ioan.

S. Greg. 4.
moral. c.
25.

V. Sed observate, quid in hac sacri Textûs resuscitati Lazari narratione Joannes addat: *Prodiit, qui fuerat mortuus ligatus pedes & manus institis.* Quæ illæ institæ, quæ fasciæ nisi peccata peccatis addita, nisi funes peccatorum, qui consuetudinarium peccatorem circumplectuntur. Cum his prodiit resuscitatus, portans secum signa lethalia, quod advertens Basilius ad hunc locum apposuit: *Exiliebat quatridentus mortuus lethi signa circumferens, & exutâ morte sepulchralem ornatum non exuerat, sed erat in institis è se-*

Basil. se-
leuc. orat.
35.

pulchro partus, & post partionem fasciatus. Notate illa verba : *lethi signa circumferens* : quasi vincula & fasciæ mortem designent. Sic qui peccato moritur, ligatur, qui diu in peccatis perseverat, signa lethi circumfert, fascijs constringitur ut infans, & licet per poenitentiam quali de novo parturiatur, signa tamen circumfert, & difficultatem sentit vitandi peccata. O somnum nimium quantum periculosum ! O vincula, ô fascias difficulter solubiles ! quarum signa etiam post excitationem à somno circumferuntur, & causant, sæpenuerò recidivam.

Valladier
Conc. fer.
5. in Pass.
Barnab.
Kearna.
Conc.
Dom. Inf.
od. Nati-
vit.
D'oultre-
man P. 1.
Pedag. c. 4

VI. Rem auditu horrendam narrat Valladier, & cum eo plures alij. Comis in Italiâ civis concubinarius iam à medicis depositus, & morti proximus monebatur à confessario, qui ad excipiendam supremam exhomologesim evocatus erat, ut tandem lupam domi suæ tamdiu retentam ablegaret. Negavit ille primò fidis ancillæ obsequijs se eo rerum statu carere posse. Deindè tamen cum confessarius indictis ad placandum numen precibus pro desperati salute, flexisque adeò genibus, & profusis lachrymis obsecrasset, suæ ut ille salutis, hoc saltem postremo vitæ tempore, memor esset, benè monentem audivit æger, meretricem domo eiecit, & gravi peccatorum sarcinâ cum doloris sensu apud sacerdotem depositâ, eodem die è vita migravit. Sequenti mane Confessarius pro defuncto sacris operaturus è cubiculo egressus, sentit subitò velut impacto corpore se repelli, simulquè vocem audit : *Quo vadis ?* Sacerdos nihilominus : ad sacrarium progreditur, inq; ipso aditu retrò ad duos passus agitur ingenti impetu. Superat tamen, & indutus sacris vestibus altare accedit. Ibi cum minister *confiteor* inciperet, apparuit ad

ad cornu Epistolæ horridum monstrum, quod celebrantem intuens, inquiebat: *Ne pro me ora: cave sis ne facias.* Eccur non orem, subdit sacerdos, nonne tu is es, cujus heri apud me peccata cum lachrymis, & verò poenitudinis sensu per confessionem sacramentalem expiata sunt? *Heu me!* exclamat triste spectrum: *legitimè confessus eram & peccatis veniam dederat Deus. Sed miserum me! cum post discessum tuum perditâ illa domum rediisset, & officij causa ad lectum accessisset, ego infelix recurrentibus præteritis meis cum illâ criminibus in illicitam delectationem consensi, eoquè penè momento extinctus in æternas præceps flamas rui!* Inunc & noxiæ consuetudinis vinculis constrictus indormi, peccator. *Difficile surgit, quem malæ consuetudinis moles premit.* Et si surgat, circumfert tamen fascias sepulchrales, ut facillimè damno suo irreparabili relabatur. *Usitata culpa* (verba sunt S. Gregorij) *obligat mentem, ut nequaquam surgere possit ad rectitudinem.* Conatur & labitur, quia ubi sponte diu perstitit, ibi & cum noluerit coactè cadit. Nisi miserandus hic homo inveteratæ consuetudinis funibus & fascijs constrictus indormivisset, suscitatus per seriam poenitentiam ad extremum halitum vigilasset. Conatus est se erigere, sed quia se erexit adhuc ligatus fascijs, illicò relapsus, ubi sponte diu perstitit, etiam cum mollet, cecidit.

VII. Abijciamus charissimi hæc vincula, hos funes, has fascias, & excitati semel à somno lethifero, maximoperè caveamus, ne in pristinum relabamur rethargum.

Principijs obsta: serò medicina paratur.

Cum mala per longas involvere moras.

monet Poëta. Et Plerumquè qualis vita, mors

C 3

est

S. Greg.
hom. 3.
in Evang.

Ovid de
remed.

Mart.
Dum. de
Morib.

est ita. Consuetudo est altera quædam natura, quàm tollere velle est penè lavare Æthiopem. Nunquam tamen desperandum: sed *Bona consuetudo excutere debet, quod mala instruxit.* Sapiens admonitio est Martini Dumienfis, cui consonat pia Melliflui Doctoris inventio. Repererat ille Nobilem in Franciæ finibus luxuriæ adeò immerfū, ut nullo pacto ab eo se defistere posse asseveraret. Corripuit primò hominem sanctus Pater, sed illo consuetudinem inveteratam obtendente, & impossibile sibi videri ab ijs sordibus abstinere, asseverante: *Quæso, inquit Bernardus, saltem aliquoties cum Deo inducias facito, ut minus ad triduum.* Annuit ille, & abstinet. Triduo expleto rogat Bernardus: *Nunc in Deiparæ honorem tantundem præsta.* Obtemperat ille salutari consilio. Tum tertio Bernardus: *Semel adhuc has inducias posco in honorem Sanctorum omnium.* Et ille rursus promittit, promisso fidem servat, donec sponte ad Bernardum accurrens diceret: *Nolo amplius diurnas cum Deo, sed perennes inire inducias.* Dictum factum: expulsus sensim & vitiosus habitus per actus contrarios, & inveteratæ consuetudinis depositæ fasciæ dormientis in sordibus peccatorum. Evigilavit maturè à somno qui in lethargum mortiferum inclinabat.

VIII. O si idem hodie impetrare possem ab alijs multis sopore vitiorum oppressis, qui per frequentatos actus ebrietatis habitum contraxerunt, qui ex assiduâ jurandi & blasphemandi consuetudine singulis penè verbis juramenta & blasphemias annexunt, qui alijs ejusmodi vitijs in naturam traductis laborant, & velut quodam lethifero somno oppressi, etiam postquam per pœnitentiam excitantur fascias circumferunt mortales; næ ego mihi hodie operæ pretium

pretium tulisse viderer, ad Auditores meos verba fecisse cum animarum ingenti emolumento, & gauderet anima mea per excitationem animarum à somno inveteratorum peccatorum, per depositionem fasciarum sepulchralium pravæ consuetudinis præparari Unigenito Dei vias hoc sacro tempore, quo venturum orbis Redemptorem unanimiter exspectamus. Sed hoc divinæ potius miserationis effectus est, quàm industriæ humanæ, quia ut S. Gregorius asserit:

S. Greg.
Dial. lib.
3, c. 17.

Majus miraculum est prædicationis verbo peccatorem convertere, quàm mortuum suscitare. Illud saltem nunc postulo ab Auditoribus meis, ut meminerint post hæc *ligamenta sensuum*, post hæc vincula, funes, restes, catenas, fascias peccatorum subsequi alia vincula, de quibus Salvator agebat: *Ligatis manibus & pedibus mittite eum in tenebras exteriores.* Quod ponderans S. Augustinus, in hæc verba erumpit: *Pravitas sibi connexa ducitur in longum: nec cogitans præciderere quod malè texuit, sed addere & protendere, habet in fine unde illi ligentur manus & pedes, & iniiciatur in tenebras exteriores.* Resolvamus per veram poenitentiam nostra vincula, & ligamenta, reiiciamus à nobis fascias sepulchrales, ut filij lucis ambulemus, non ut filij Noctis & Erebi: deferamus vitiosos habitus, expergiscamur à somno, tergamus oculos, audiamus Dei excitantis vocem *Lazare veni foras.* Peccator prodi è sepulchro consuetudinis pravæ, præparemus emundatione conscientiarum Unigenito Dei vias, ut accommo sensu dici possit de nobis *Cæci vident, surdi audiunt, mortui resurgunt.*

P. Augusti.
in Psalm.
139

DISCUR-